

elliottwave.pl

iRek o falach Elliotta

Część 3: Prognozowanie i Plan Tradingu

CZ.3

Copyright @ Ireneusz Szumiło, Wrocław 2025

Spis treści

1. Wstęp	5
2. Narzędzia prognozowania dla fal Elliotta	8
2.1 Prognozowanie na podstawie proporcji fal	9
2.1.1 Ciąg i współczynniki Fibonacciego.....	10
2.1.2 Techniki użycia współczynników Fibonacciego.	11
2.1.3 Prognozowanie poziomów cenowych na podstawie proporcji fal – statystyki Swannell’a.	22
2.1.4 Prognozowanie poziomów cenowych, dla wybranych rynków – statystyki L. Iriarte i J. Marshall.	27
2.2 Jak wykorzystać występowanie Naprzemienności.	30
2.2.1 Naprzemienność w Impulsach i Diagonalnych	30
2.2.2 Naprzemienność w Korektach	34
2.3 Kanały Elliotta jako narzędzie analizy fal Elliotta	39
2.3.1 Konstruowanie kanałów Elliotta w Impulsach	39
2.3.2 Konstruowanie kanałów Elliotta w Korektach.....	46
2.4 Kanały Kennedy'ego jako narzędzie analizy fal Elliotta	49
2.4.1 Typy kanałów Kennedy’ego.....	49
2.4.2 Kanały Kennedy’ego: konstrukcja, zastosowanie, przykłady. 54	
2.5 Wskaźniki RSI i MACD w analizie fal Elliotta	73
2.5.1 Zastosowanie wskaźnika RSI do analizy fal Elliotta	73
2.5.2 Zastosowanie wskaźnika MACD do analizy fal Elliotta	85
3. Narzędzia prognozowania zmiany trendu	112
3.1 Wykorzystanie linii trendu do potwierdzenia zmiany trendu.	113
3.1.1 Różne sposoby rysowania linii trendu	113
3.1.2 Rozpoznanie zmiany trendu przy pomocy linii trendu.	116
3.2 Świece i Formacje Świeceowe sygnalizujące zmianę trendu	120
3.2.1 Wykorzystanie świec do potwierdzania fal Elliotta.....	120

3.2.2	Co to jest świeca i formacja świecowa.....	121
3.2.3	Formacje świec na wykresach z falami Elliotta – przykłady..	124
3.3	Dywergencje jako zapowiedź zmiany lub kontynuacji trendu	127
3.3.1	Co to jest dywergencja.	127
3.3.2	Dywergencja Regularna.	130
3.3.3	Dywergencja Ukryta.	131
3.3.4	Dywergencja Rozszerzona.	133
3.3.5	Dywergencja Podwójna.	134
3.3.6	Rola dywergencji w teorii fal Elliotta.	136
4.	Układanie Planu Tradingowego dla fal Elliotta.....	141
4.1	Schemat blokowy Planu Tradingowego.....	143
4.2	Opis bloków, schematu Planu Tradingowego.	144
5.	Zaniedbywane Podstawy Tradingu	152
5.1	Zarządzanie ryzykiem.....	153
5.2	Psychologia tradingu	155
6.	Tabele i Statystyki	159
6.1	Statystyki R. Swannell’a (badania z końca lat 90tych XX w).	159
6.2	Statystyki L. Iriarte i M. Marshall (badania z 2024r).	165
6.3	Tabele Formacji Świecowych.	176
7.	Spis Rysunków.....	193
8.	Spis Wykresów	196
9.	Spis Tabel	203
10.	Bibliografia.....	205
11.	Słowniczek pojęć.....	207

1. Wstęp

Niniejsza książka "iRek o falach Elliotta. Część 3: Prognozowanie i Plan Tradingu" stanowi logiczną kontynuację wcześniejszych opracowań – "iRek o falach Elliotta. Część 1: Rzetelne Podstawy" oraz "iRek o falach Elliotta. Część 2: Wprowadzenie do Tradingu". Wiedza teoretyczna i praktyczna zdobyta w poprzednich częściach tworzy solidny fundament, który umożliwia przejście do bardziej zaawansowanego etapu analizy rynków finansowych.

Celem obecnego opracowania jest przedstawienie narzędzi służących do prognozowania oraz metodycznego układania planu tradingowego. Umiejętność precyzyjnego prognozowania ruchów cenowych i tworzenia spójnych strategii tradingowych jest nieodzowna dla każdego, kto pragnie podejść do handlu w sposób świadomy i zdyscyplinowany.

W pierwszej części publikacji omówione zostaną narzędzia prognozowania dla fal Elliotta. Prezentowane techniki opierają się m.in. na zastosowaniu współczynników Fibonacciego – takich jak zniesienia, relacje, wielokrotności, klastry i podziały falowe. Dzięki zestawieniu teoretycznych koncepcji z wynikami badań statystycznych uzyskuje się obiektywną ocenę struktury falowej na wielu rynkach. Omawiane metody znajdują zastosowanie zarówno w tradycyjnych walorach, jak i mniej konwencjonalnych instrumentach finansowych, co podkreśla ich uniwersalność.

Kolejna część opracowania skupia się na narzędziach prognozowania zmiany trendu. Przedstawiona zostanie rola linii trendu jako elementu potwierdzającego zmiany w cyklu falowym. Pomimo swojej prostoty, metoda ta pozwala na precyzyjne wyznaczenie momentu zakończenia jednej fali i rozpoczęcia kolejnej. Szczególną uwagę poświęcono także analizie formacji świecowych, które jako klasyczne narzędzie analizy technicznej dostarczają dodatkowych sygnałów dotyczących dynamiki cen. Przykłady ilustrujące zastosowanie świec japońskich pomagają zrozumieć, jak określone układy cenowe mogą sygnalizować przełomowe momenty w strukturze fal. W tej sekcji omawiane są również dywergencje między ceną

a popularnymi wskaźnikami, takimi jak RSI czy MACD, które umożliwiają wczesne wykrycie wyczerpywania się momentum i identyfikację potencjalnych punktów zwrotnych.

Ważnym aspektem niniejszego opracowania jest fakt, że wszystkie przedstawiane narzędzia analizy technicznej omawiane są głównie w kontekście ich użyteczności dla analizy i oznaczania fal Elliotta. Nie ma tu szczegółowego przedstawiania historii, budowy czy standardowych metod użycia danego narzędzia. Kluczowe jest pokazanie, jak wykorzystać te narzędzia – zarówno teoretyczne, jak i praktyczne – do wspierania etykietowania fal oraz synchronizacji ich przebiegu z wykresami cen. Szczególnie interesujące jest zastosowanie wykresów wskaźników, takich jak RSI (8) oraz MACD (5/34/5), które pozwalają na synchronizowanie interwałów czasowych z falami i pod-falami Elliotta. Takie podejście umożliwia precyzyjne dopasowanie momentów zwrotnych na wykresie ceny do określonych faz cyklu falowego, co stanowi istotny element skutecznej analizy technicznej.

Kolejnym etapem publikacji jest metodyczne podejście do układania planu tradingowego. Przedstawiony zostanie schemat blokowy, który krok po kroku prowadzi przez cały proces – od wstępnej analizy waloru, przez precyzyjne oznaczanie fal Elliotta, aż po formułowanie szczegółowych scenariuszy rynkowych oraz zarządzanie otwartymi pozycjami. Każdy element tego systemu uwzględnia teoretyczne założenia teorii fal, jednocześnie pozwalając na elastyczną adaptację do zmieniających się warunków rynkowych. Wskazane zostaną także obszary, w których niezbędna jest weryfikacja przyjętych założeń oraz przygotowanie alternatywnych scenariuszy działania – co umożliwi szybkie reagowanie na niespodziewane zmiany i minimalizowanie ryzyka strat.

Ostatnia część opracowania przypomina o często pomijanych aspektach analizy technicznej – zarządzaniu ryzykiem oraz psychologii tradingu. Choć precyzyjne oznaczanie fal stanowi solidną podstawę analizy, skuteczność podejmowanych decyzji w dużej mierze zależy od umiejętności kontrolowania emocji oraz stosowania zasad dyscypliny. Przedstawione zostaną zasady określania stosunku ryzyka do zysku, dobór wielkości

pozycji oraz praktyczne przykłady, które pokazują, jak nawet przy niepewności prognoz korzystny stosunek ryzyka do potencjalnego zysku może przekładać się na realne wyniki finansowe. Dodatkowo omówione zostaną najczęstsze pułapki psychologiczne, które mogą wystąpić podczas handlu, wraz z metodami ich neutralizacji, co ma na celu zapewnienie długoterminowej efektywności strategii tradingowej.

Warto podkreślić, że omawiane narzędzia i metody prognozowania mają zastosowanie na wielu rynkach finansowych. Dane statystyczne oraz studia przypadków, prezentowane w kolejnych częściach serii, potwierdzają, że zasady teorii fal Elliotta pozostają niezmiennie, mimo iż każdy rynek posiada swoje specyficzne cechy. Prezentowane techniki umożliwiają identyfikację kluczowych poziomów wsparcia i oporu oraz pozwalają na podejmowanie bardziej świadomych decyzji inwestycyjnych.

Publikacja ma charakter zarówno teoretyczny, jak i praktyczny. Przedstawione narzędzia zostały opracowane na podstawie wieloletnich obserwacji rynków finansowych i doskonalone poprzez systematyczną analizę empiryczną. Ich zastosowanie w codziennej praktyce tradingowej czyni je nieocenionymi dla każdego, kto rozpoczyna przygodę z tradingiem lub pragnie pogłębić swoją wiedzę.

Kolejna część serii, "iRek o falach Elliotta. Część 4: Praktyka Tradingu", skoncentruje się na prezentacji rzeczywistych przypadków zastosowania omawianych strategii, co pozwoli na pełniejsze zrozumienie, jak teoria łączy się z praktycznymi wyzwaniem handlu na rynkach finansowych.

Zapoznanie się z niniejszym opracowaniem stanowi istotny krok w drodze do osiągnięcia pełnej efektywności w tradingu. Wprowadzenie systematycznego podejścia oraz umiejętność szybkiej adaptacji do zmieniających się warunków rynkowych to fundamenty sukcesu w tej dziedzinie.

2. Narzędzia prognozowania dla fal Elliotta

Niniejszy rozdział przedstawia system narzędzi służących do prognozowania i oznaczania fal Elliotta na rynkach finansowych. Narzędzia te umożliwiają obiektywną ocenę struktur falowych oraz identyfikację potencjalnych punktów zwrotnych i poziomów wsparcia czy oporu.

Pierwsza część rozdziału skupia się na narzędziach opartych na współczynnikach Fibonacciego, takich jak zniesienia, relacje, wielokrotności, klastry i podziały. Te teoretyczne techniki zostały tu porównane z wynikami statystyk dla rzeczywistych rynków.

Kolejna sekcja dotyczy analizy naprzemienności – zjawiska, w którym fale impulsowe i korekcyjne różnią się pod względem głębokości, złożoności i czasu trwania. Obserwacja alternacji dostarcza cennych wskazówek dotyczących dynamiki rynku, umożliwiając lepsze dostosowanie strategii tradingowych.

Dalsza część rozdziału omawia konstrukcję kanałów cenowych, zarówno w impulsach, jak i w strukturach korekcyjnych. Umiejętność używania kanałów Elliotta i/lub Kennedy'ego pozwala określić granice ruchu cenowego oraz prognozować zakończenie poszczególnych fal.

Ostatnia sekcja poświęcona jest wskaźnikom RSI i MACD oraz ich zastosowaniu do analizy i oznaczania fal Elliotta, w szczególności do synchronizacji fal różnych rzędów z odpowiednimi interwałami czasowymi, co umożliwia precyzyjne określenie momentów zwrotnych na wykresie.

2.1 Prognozowanie na podstawie proporcji fal

Analiza fal Elliotta opiera się na założeniu, że ruchy cenowe na rynkach wykazują powtarzające się struktury, w których poszczególne fale tworzą charakterystyczne relacje. Podstawą tych zależności są współczynniki Fibonacciego, które nie tylko wyznaczają teoretyczne poziomy korekt i impulsów, ale również umożliwiają prognozowanie przyszłych ruchów cenowych. W praktyce analiza sprowadza się do badania, jak pojedyncze fale – zarówno impulsowe, jak i korekcyjne – odnoszą się do siebie pod względem długości i czasu trwania.

W niniejszym rozdziale przedstawię techniki wykorzystywania współczynników Fibonacciego do prognozowania poziomów cenowych. Rozpoczynam od omówienia podstawowych pojęć, takich jak ciąg Fibonacciego i związane z nim współczynniki (podrozdział 2.1.1), a następnie przechodzę do szczegółowych metod – od zniesień, poprzez relacje, wielokrotności, klastry, aż po podziały Fibonacciego (podrozdział 2.1.2).

Kolejna część rozdziału (podrozdział 2.1.3) koncentruje się na prognozowaniu poziomów cenowych w oparciu o statystyki Richarda Swannell'a, które potwierdzają skuteczność teoretycznych założeń w praktyce, jednocześnie uwzględniając specyfikę poszczególnych rynków. Ostatni podrozdział (2.1.4) prezentuje wyniki badań L. Iriarte i J. Marshalla, dotyczących prognozowania poziomów cenowych dla wybranych rynków – od indeksów, przez towary i waluty, aż po kryptowaluty. Badania te pokazują, że choć zasady teoretyczne znajdują odzwierciedlenie w praktyce, każdy rynek charakteryzuje się unikalnymi cechami, które wpływają na stosowane relacje falowe.

Dzięki przedstawionym metodom można lepiej zrozumieć dynamikę rynku oraz zidentyfikować kluczowe poziomy wsparcia i oporu, co pozwala podejmować bardziej świadome decyzje inwestycyjne.

2.1.1 Ciąg i współczynniki Fibonacciego.

Ciąg Fibonacciego to sekwencja liczb naturalnych, w której każda kolejna liczba (począwszy od trzeciej) jest sumą dwóch poprzednich. Tradycyjnie ciąg ten rozpoczyna się od 0 i 1, co daje następujący układ:

0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, 34, 55, 89, 144, ...

Wraz z rozwojem ciągu Fibonacciego powstają charakterystyczne proporcje matematyczne, które mają wyjątkowe zastosowanie w analizie technicznej rynków finansowych. Stosunki między kolejnymi liczbami w ciągu dążą bowiem do konkretnych wartości, nazywanych współczynnikami Fibonacciego. W praktyce należą do nich między innymi: 23,6%, 38,2%, 50%, 61,8%, 78,6%, 100%, 127,2%, 161,8%, 200% czy 261,8%.

Poniższa tabela (Tab. 2.1) prezentuje, w jaki sposób wyprowadza się najpopularniejsze współczynniki Fibonacciego:

Stosunek Fibo	W ujęciu procentowym	Metoda obliczania
0,077	7,7%	1/13 - odwrotność 13
0,09	9,0%	0,146 * 0,618
0,125	12,5%	1/8 - odwrotność 8
0,146	14,6%	0,236 * 0,618
0,2	20,0%	1/5 - odwrotność 5
0,236	23,6%	0,382 * 0,618
0,333	33,3%	1/3 - odwrotność 3
0,382	38,2%	0,618 * 0,618
0,5	50,0%	1/2 - wartość odwrotna 2
0,618	61,8%	Złoty podział (ϕ - fi)
0,786	78,6%	Pierwiastek kwadratowy z 0,618
1	100,0%	Z serii liczb Fibo
1,272	127,2%	Pierwiastek kwadratowy z 1,618
1,618	161,8%	1 / 0,618 - odwrotność złotego podziału
2	200,0%	Z serii liczb Fibo
2,618	261,8%	1,618 * 1,618
3	300,0%	Z serii liczb Fibo
4,236	423,6%	2,618 * 1,618
5	500,0%	Z serii liczb Fibo
6,854	685,4%	4,236 * 1,618
8	800,0%	Z serii liczb Fibo
11,09	1109,0%	6,854 * 1,618
13	1300,0%	Z serii liczb Fibo
17,944	1794,4%	11,090 * 1,618

Tab. 2.1 – Powszechnie stosowane współczynniki Fibonacciego.

Wartości te mają znaczenie nie tylko w matematyce, lecz także w analizie finansowej. Służą między innymi do wyznaczania potencjalnych poziomów wsparcia, oporu, punktów zwrotnych, zniesień i zasięgów cenowych.

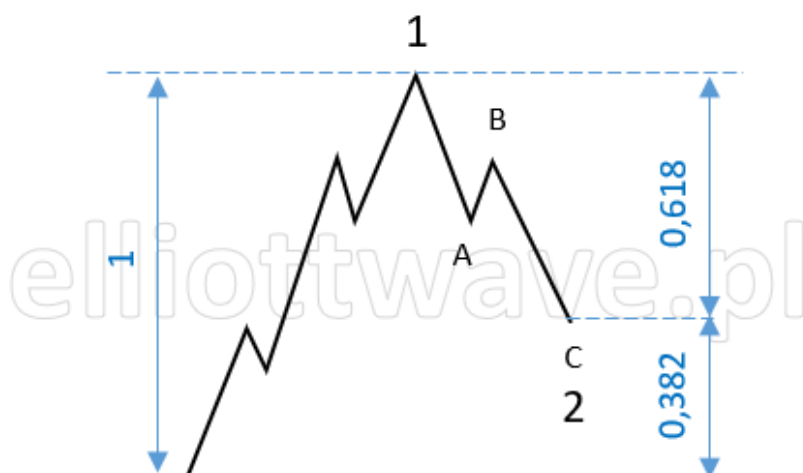
R.N. Elliott zauważył, że ceny na rynkach poruszają się w strukturach falowych, w których występują zarówno impulsy (ruchy zgodne z głównym trendem), jak i korekty (ruchy przeciwne do trendu). W tych strukturach fale często przybierają charakterystyczne proporcje, co ułatwia wskazanie potencjalnych punktów zwrotnych oraz docelowych poziomów cen.

Zastosowanie współczynników Fibonacciego pomaga przewidzieć, jak daleko lub jak głęboko może potrwać dany ruch, zwiększając tym samym precyzję analiz. Z tych obserwacji wywodzą się konkretne techniki użycia współczynników Fibonacciego, takie jak zniesienia, relacje, wielokrotności, klastry czy podziały Fibonacciego.

2.1.2 Techniki użycia współczynników Fibonacciego.

1. Zniesienia Fibonacciego (Fibonacci Retracements)

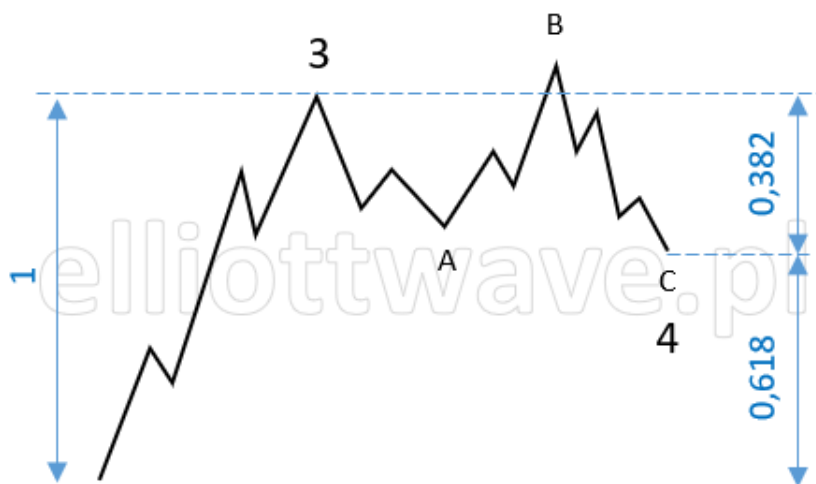
Zniesienia Fibonacciego opierają się na współczynnikach takich jak 23,6%, 38,2%, 50% czy 61,8%, aby wskazać poziomy, do których cena może się cofnąć przed kontynuacją głównego trendu. Przykładowo, w trendzie wzrostowym cena może skorygować wcześniejszy impuls o 61,8% lub 38,2%, co często sygnalizuje koniec korekty. Poziomy te są kluczowe dla traderów poszukujących optymalnych punktów wejścia i wyjścia, gdyż pozwalają na zidentyfikowanie potencjalnych obszarów wsparcia lub oporu.

Rys. 2.1 – Model zniesienia 61,8%, częstego w fali drugiej.

Wykres 2.1 – XAUUSD 1g. Przykład zniesienia, w którym fala Mikro ② zniosła falę Mikro ① o 61,8%.

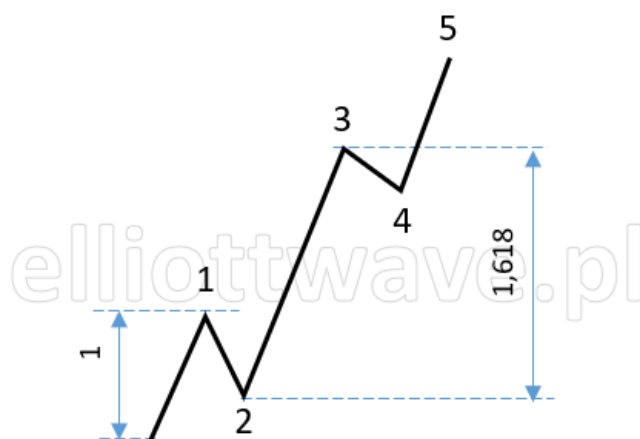
Rys. 2.2 - Model zniesienia 38,2%, częstego w fali czwartej.

Wykres 2.2 - XAUUSD 1g. Przykład zniesienia, w którym fala Mikro ④ zniosła falę Mikro ③ o 38,2%.

2. Relacje Fibonacciego (Fibonacci Relationships)

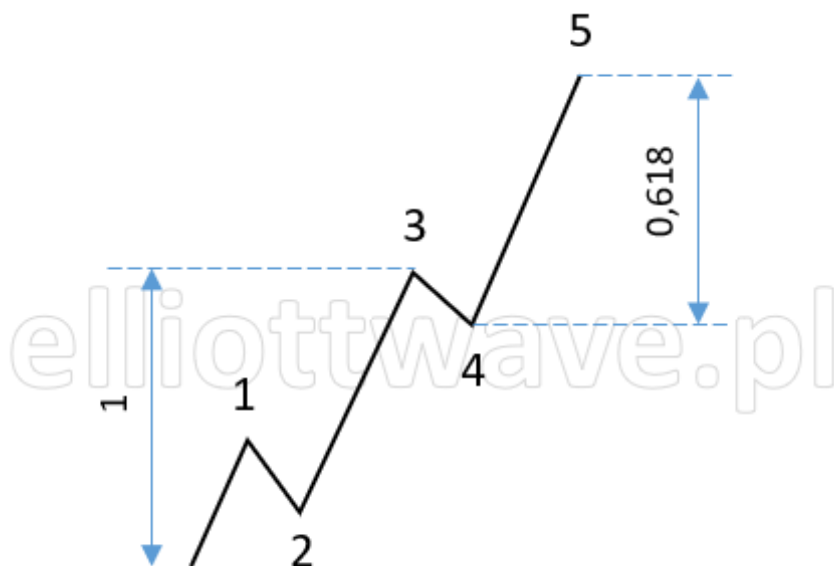
Relacje Fibonacciego opisują zależności między poszczególnymi falami w strukturze cenowej. Przykładowo w impulsie fala 3 może osiągnąć 1,618 długości fali 1, natomiast fala 5 może równać się długości fali 1 lub wynosić 0,618 odległości od początku fali 1 do końca fali 3. Dzięki tym relacjom traderzy mogą przewidywać potencjalne zasięgi ruchów cenowych i dostrzegać momenty zmiany siły trendu.

Rys. 2.3 – Model relacji fal, gdzie fala 3 ma długość 161,8% fali 1.

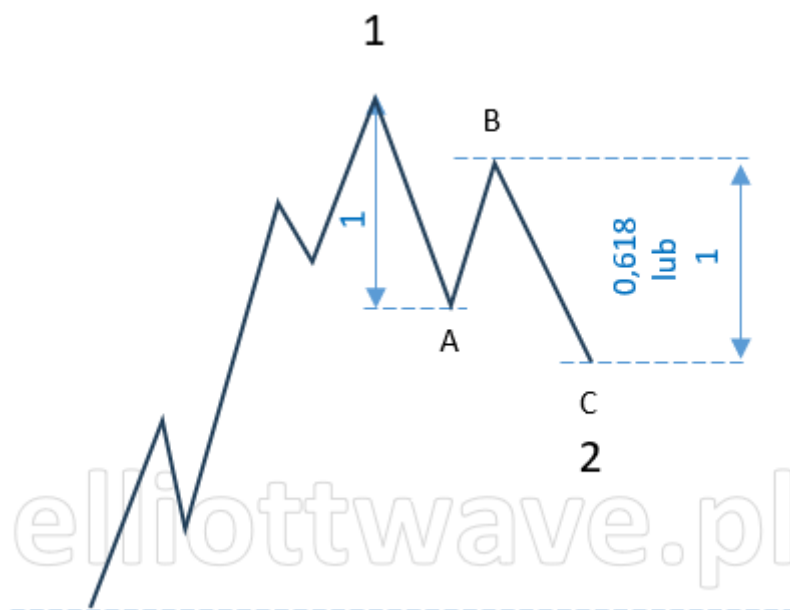
Wykres 2.3 – XAUUSD 1g. Przykład relacji, w której fala Mikro ③ ma 161,8% długości fali Mikro ①.

Rys. 2.4 - Model relacji fal, gdzie fala 5 ma długość 61,8% odległości od początku fali 1 do końca fali 3.

Wykres 2.4 – XAUUSD 1g. Przykład relacji, w której fala Mikro ⑤ stanowi 61,8% długości od początku fali Mikro ① do końca fali Mikro ③

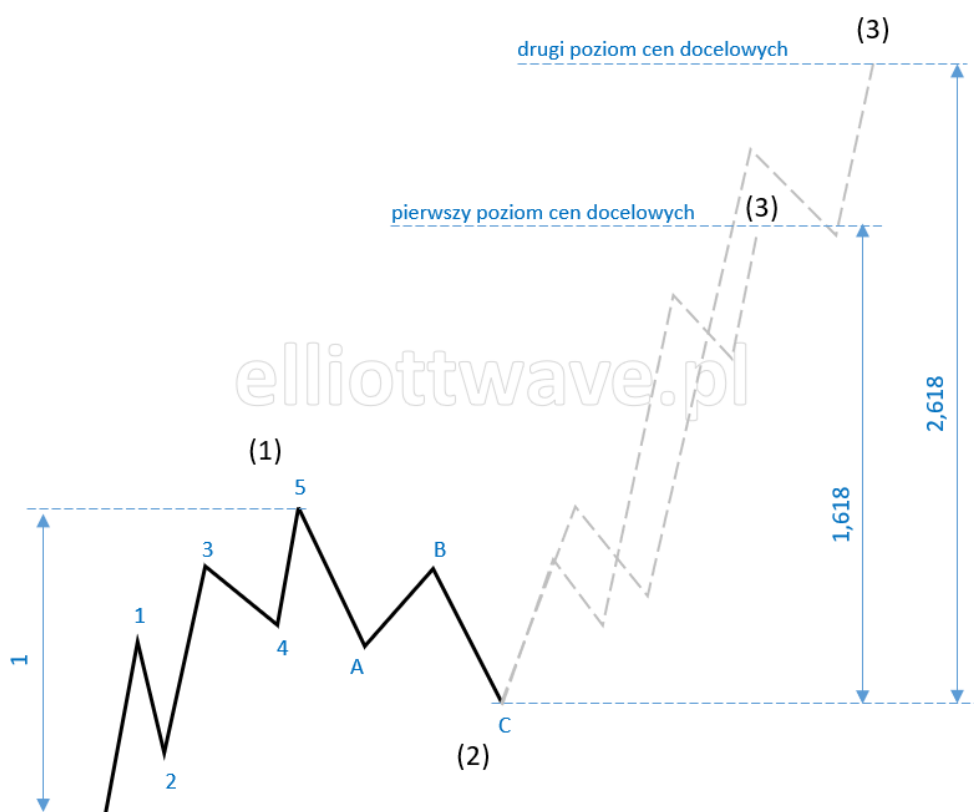
Rys. 2.5 - Model relacji fal, gdzie fala C ma długość 61,8% lub 100% fali A.

Wykres 2.5 – XAUUSD 1g. Przykład relacji w zygzaku ABC (fala Mikro ④), gdzie fala Submikro (C) równa się 100% długości fali Submikro (A).

3. Wielokrotności Fibonacciego (Fibonacci Multiples)

Wielokrotności Fibonacciego, takie jak 1,618, 2,618 czy 4,236, służą do wyznaczania dalszych poziomów docelowych przy silnych trendach. Gdy cena przełamuje kolejne zniesienia, wielokrotności wskazują bardziej odległe zasięgi ruchu. Przykładowo w impulsie wydłużona fala 3 może osiągnąć 2,618 długości fali 1, co świadczy o wyjątkowo silnym trendzie.

Rys. 2.6 – Model wielokrotności, często wykorzystywany do prognozowania końca fali (np. fali (3) względem fali (1)).

W przypadku dynamicznej fali trzeciej (zwykle najsilniejszej w impulsie) pierwszy poziom docelowy wyznacza się na 1,618 długości fali pierwszej. Jeżeli cena dynamicznie przełamie ten poziom, kolejnym potencjalnym zasięgiem jest 2,618 długości fali pierwszej, co potwierdza dużą siłę trendu.

Wykres 2.6 – BTCUSD 1T. Przykład sytuacji, w której fala Pośrednia (3) osiągnęła 2,618 długości fali Pośredniej (1) w ramach fali Głównej (3) w impulsie.

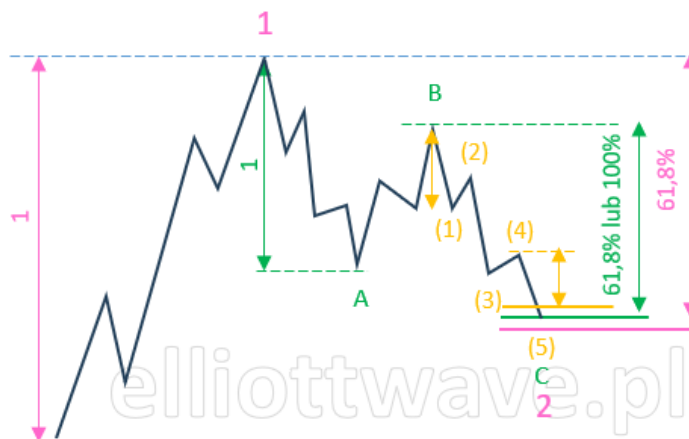
Wielokrotności Fibonacciego pojawiają się nie tylko w impulsach. W rozbudowanych korektach (ABC) poziomy 1,618 lub 2,618 mogą wyznaczać zasięg fali C (np. w zygzaku), wskazując miejsca, gdzie cena może się zatrzymać lub odwrócić.

4. Klastry Fibonacciego (Fibonacci Clusters)

Klaster Fibonacciego powstaje, gdy w jednym obszarze cenowym nakłada się na siebie kilka poziomów Fibonacciego, pochodzących z różnych zależności (zniesień, relacji, wielokrotności itp.). Taki klaster istotnie zwiększa prawdopodobieństwo zatrzymania lub odwrócenia trendu, dlatego jest szczególnie przydatny przy poszukiwaniu punktów zwrotnych oraz optymalnych miejsc wejścia i wyjścia z rynku.

Przykładowo możemy prognozować zakończenie korekty ABC w fali 2, jeśli zaobserwujemy, że:

- koniec fali 2 zbliża się do poziomu, w którym fala 2 znosi falę 1 o 61,8%,
- jednocześnie koniec fali C w korekcie ABC wypada w miejscu, w którym fala C stanowi 61,8% lub 100% długości fali A,
- a dodatkowo koniec fali (5) w obrębie fali C fali 2 wypada w miejscu, w którym długość fali (5) równa się długości fali (1) w fali C of 2.

Rys. 2.7 – Model klastra Fibonacciego na przykładzie wyznaczania (różnymi technikami Fibonacciego) końca korekty w fali drugiej.

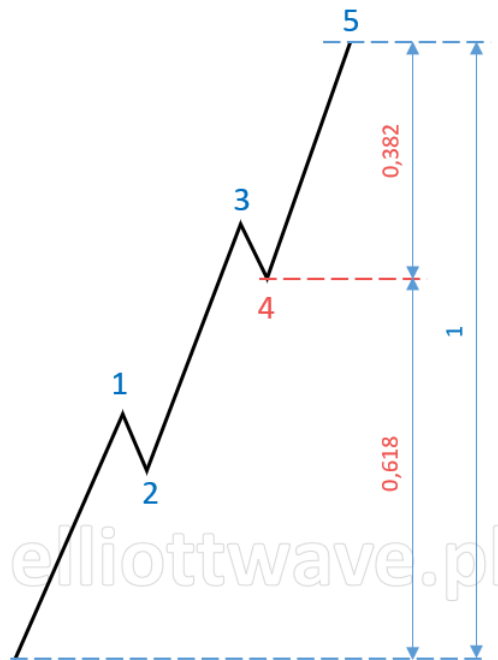

Wykres 2.7 - XAUUSD 1g. Klaster Fibonacciego jako obszar cenowy, w którym zbiegają się trzy różne poziomy wyznaczone na podstawie rozmaitych technik Fibonacciego.

5. Podziały Fibonacciego (Fibonacci Dividers)

Podziały Fibonacciego to metoda dzielenia dowolnego ruchu cenowego tak, aby stosunek krótszej części do dłuższej był taki sam, jak stosunek dłuższej części do całego ruchu (tzw. złota proporcja, czyli 0,618 i 0,382). W analizie fal Elliotta pozwala to wyznaczać istotne punkty cenowe, w których może dojść do zakończenia impulsu lub korekty.

Złota proporcja (Golden Section) bywa szczególnie przydatna przy identyfikacji zakończenia fali 4 w impulsie pięciofalowym. Zdarza się, że punkt zwrotny (koniec) fali 4 dzieli cały impuls (fale 1–5) w proporcji 61,8% do 38,2%. To z kolei może sygnalizować rychłe nadejście fali 5 i zakończenie całego ruchu cenowego.

Rys. 2.8 – Model „Złotego Podziału”, zastosowanego do identyfikacji końca fali czwartej.

Wykres 2.8 - XAUUSD 1g. Przykład „Złotego Podziału”, wyznaczającego koniec fali Minuette (iv) w fali Minuta (iii).

Wykorzystanie współczynników Fibonacciego w analizie fal Elliotta jest szeroko opisane w literaturze, jednak zawsze warto zadać pytanie: **czy praktyka rynkowa potwierdza teoretyczne założenia?** Odpowiedzi dostarczają szczegółowe badania statystyczne, których wybrane wyniki przedstawiono w dalszej części książki.

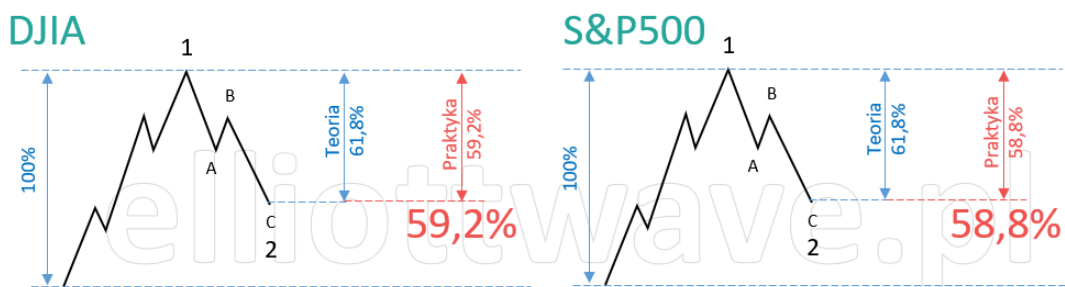
2.1.3 Prognozowanie poziomów cenowych na podstawie proporcji fal – statystyki Swannell’a.

Od czasów Ralpa Elliotta metody analizy proporcji długości i czasu trwania fal znacząco się rozwinęły, co umożliwia inwestorom precyzyjniejsze prognozowanie ruchów cenowych. Elliott pierwotnie opierał swoją teorię na koncepcji „złotego podziału”, jednak współczesne techniki analizy falowej wykorzystują znacznie bardziej zaawansowane narzędzia, bazujące na statystykach i danych empirycznych.

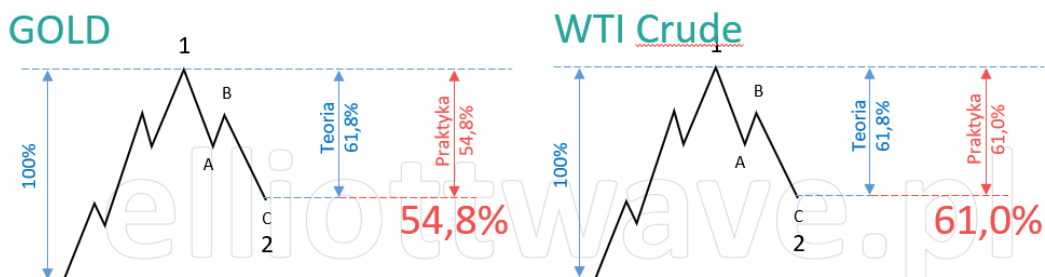
Robert Prechter, Richard Swannell i Robert Miner – czołowi badacze teorii fal Elliotta – wnieśli istotny wkład w rozwój praktycznych metod prognozowania cen na podstawie proporcji długości fal oraz czasu ich trwania. Prechter uaktualniał swoje podejście, korzystając z danych rynkowych, Swannell zgromadził szerokie statystyki dla rynków akcji i towarów, a Miner wprowadził systematyczne metody analizy cenowej, koncentrujące się nie tylko na skrajnych punktach falowych, ale także na kluczowych punktach ekstremalnych.

Pod koniec XX wieku zespół kierowany przez Richarda Swannell’a przeprowadził jedno z największych badań w historii teorii fal Elliotta, opierając się na matematycznych prawdopodobieństwach zamiast wyłącznie subiektywnych obserwacjach. Po osiemnastu miesiącach analiz Swannell i jego zespół sformułowali kilka istotnych wniosków:

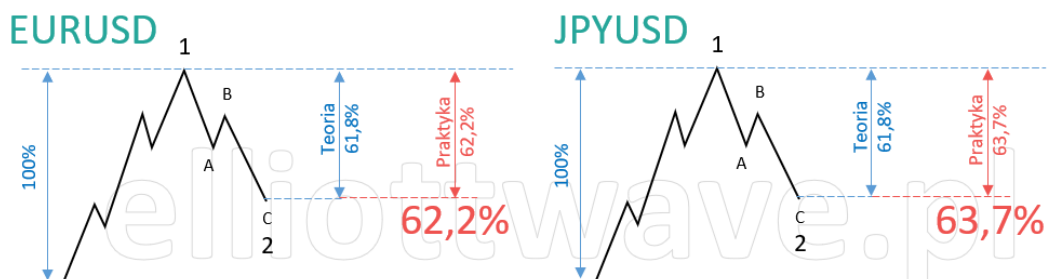
- Teoria fal Elliotta okazała się w dużej mierze statystycznie poprawna – dla niektórych wzorców udało się określić wysokie prawdopodobieństwo ich skuteczności.
- Kształt i częstotliwość występowania najpopularniejszych wzorców falowych odbiegały od wcześniejszych założeń. Niektóre formacje, dotychczas uznawane za pewne, okazały się zbyt rzadkie lub mało skuteczne w praktyce.
- Największy wpływ na skuteczność prognoz miała zgodność wyników analizy w różnych przedziałach czasowych oraz wysoka płynność rynku. Dlatego warto zwracać uwagę na te rynki, które spełniają oba

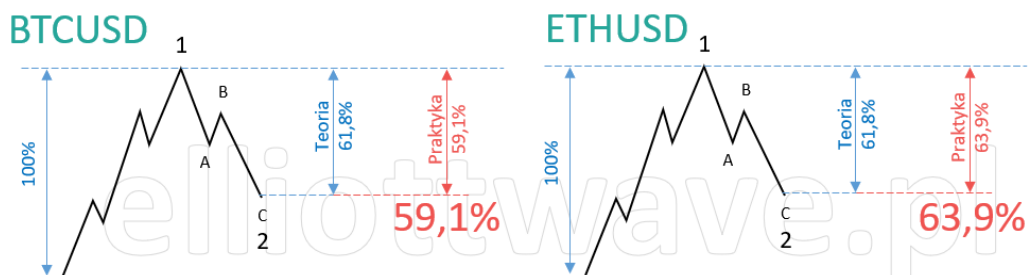
Rys. 2.13 – Głębokość korekty w fali 2 dla rynków: DJIA i S&P500.

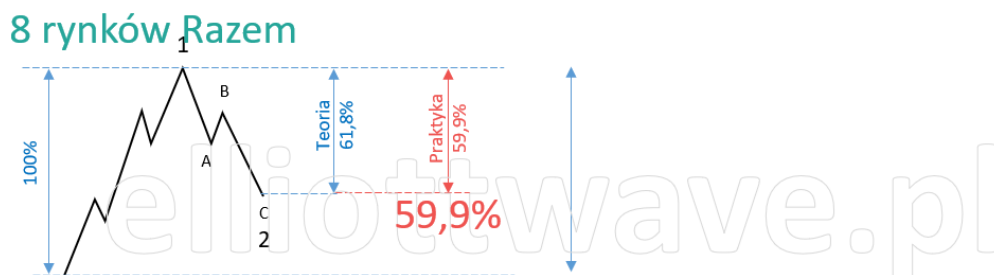
Rys. 2.14 – Głębokość korekty w fali 2 dla rynków: Gold i WTI Crude.

Rys. 2.15 – Głębokość korekty w fali 2 dla rynków: EURUSD i JPYUSD.

Rys. 2.16 – Głębokość korekty w fali 2 dla rynków: BTCUSD i ETHUSD.

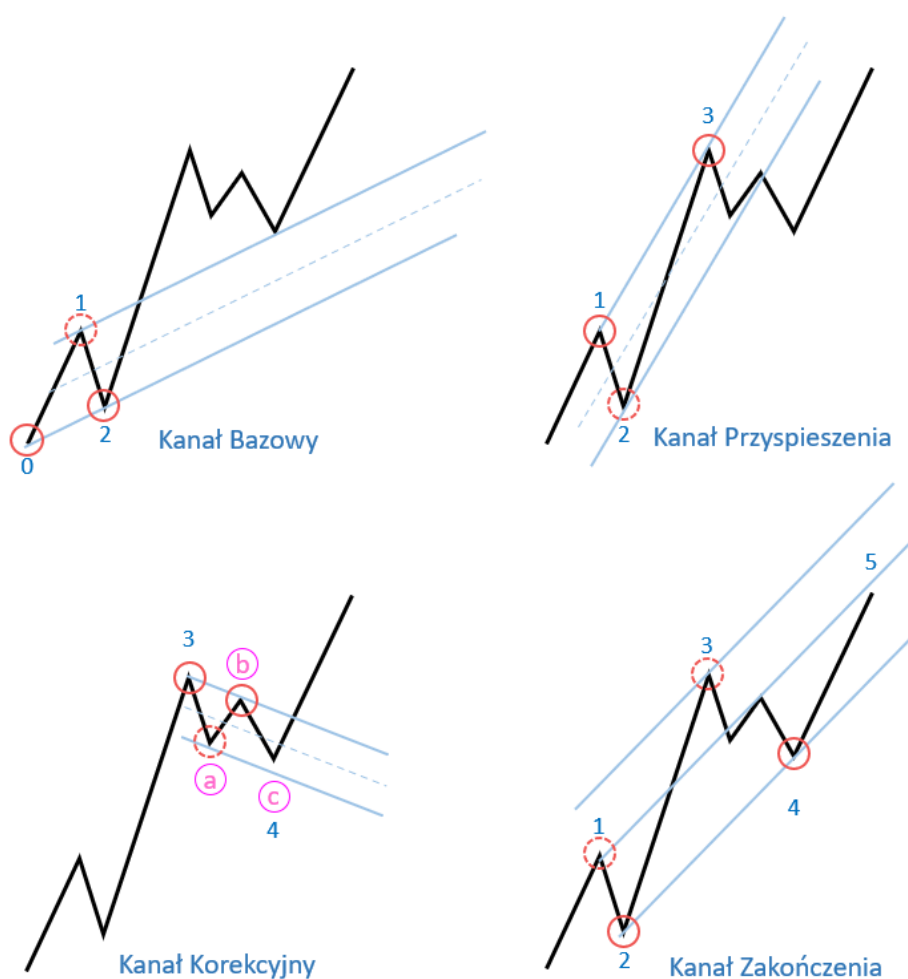
Rys. 2.17 – Głębokość korekty w fali 2 dla 8 rynków Razem.

2.4 Kanały Kennedy'ego jako narzędzie analizy fal Elliotta

Prawidłowa identyfikacja i oznaczanie fal Elliotta stanowi jedno z głównych wyzwań w praktycznym stosowaniu tej metody analizy technicznej. Technika kanałów Kennedy'ego wprowadza obiektywne kryteria, które pomagają w rozpoznawaniu i potwierdzaniu prawidłowości oznaczenia poszczególnych fal. Metoda ta, opisana już w książce „iRek o falach Elliotta. Część 1: Rzetelne Podstawy”, została tutaj przypomniana, a następnie zilustrowana przykładami praktycznymi. Opiera się ona na obserwacji, że ruchy impulsowe oraz korekcyjne w ramach dominującego trendu mają tendencję do zawierania się w równoległych kanałach cenowych.

2.4.1 Typy kanałów Kennedy'ego.

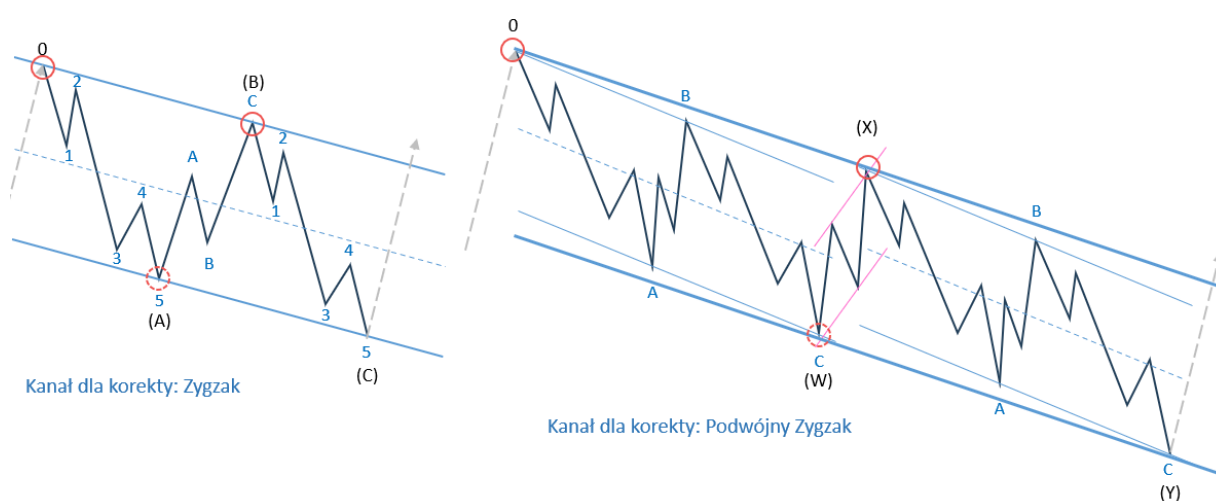
Typy kanałów Kennedy'ego w Impulsie.

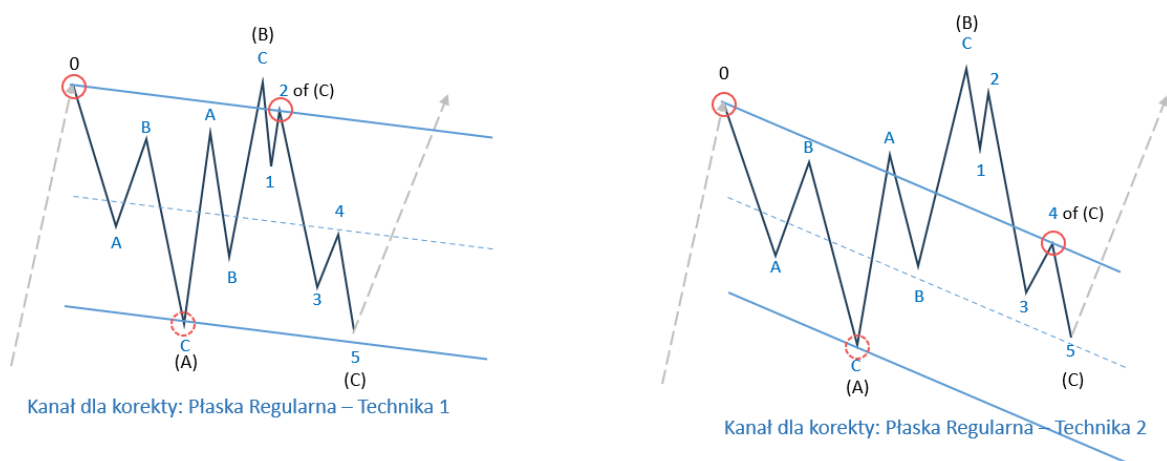
Rys. 2.23 - Cztery typy kanałów Kennedy'ego dla Impulsu

Warto zwrócić tu uwagę, że kanały: Bazowy, Przyspieszenia i Zakończenia, mają swoje dokładne zasady konstrukcji i opisy. Inaczej jest z kanałem Korekcyjnym (lub Spowolnienia). W zależności od typu korekty kanał ten ma inne zasady konstrukcji i opisy. Fakt ten jest uwzględniony w dalszej części tego rozdziału, gdzie najpierw omówiono kanały Bazowy, Przyspieszenia i Zakończenia, a następnie różne warianty kanału Korekcyjnego.

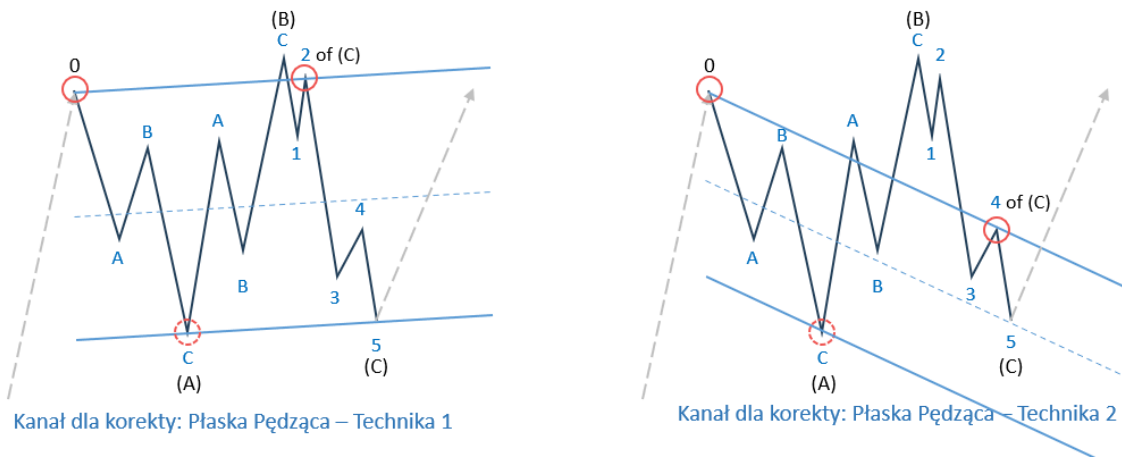
Typy kanałów Kennedy'ego w Korektach.

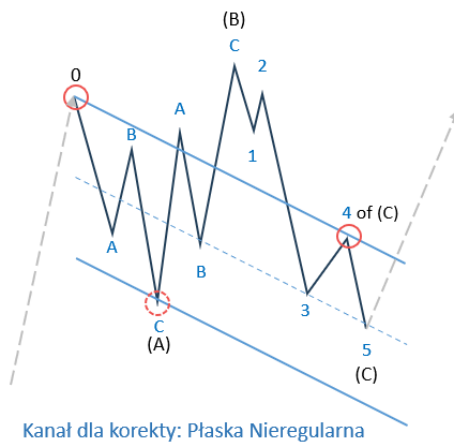
Rys. 2.24 – Kanały Kennedy'ego dla Zygzaków.

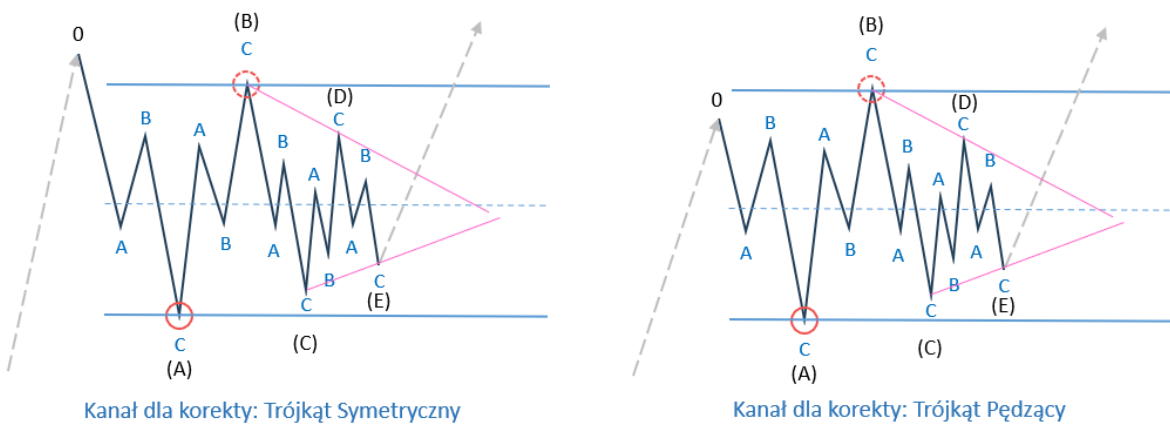
Rys. 2.25 - Kanały Kennedy'ego dla Płaskich Regularnych.

Rys. 2.26 - Kanały Kennedy'ego dla Płaskich Pędzących.

Rys. 2.27 - Kanały Kennedy'ego dla Płaskiej Nieregularnej.

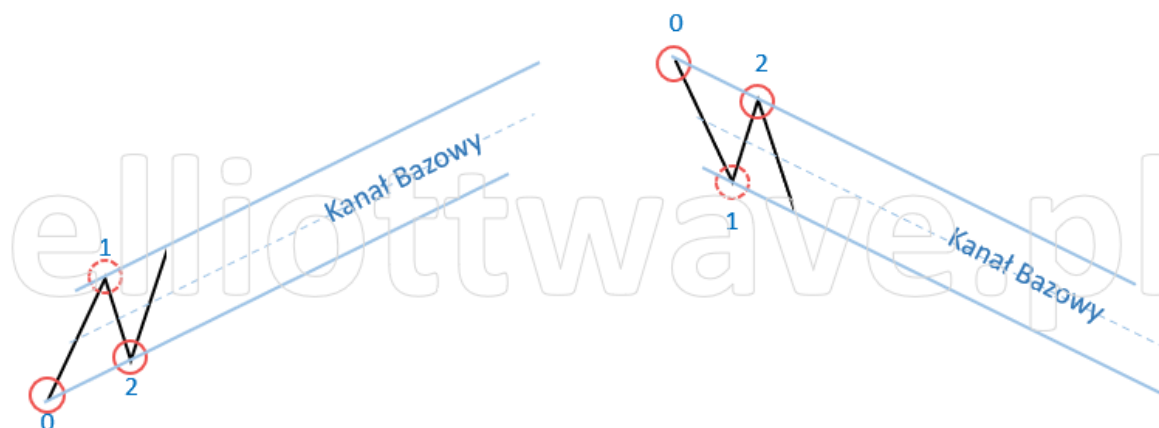

Rys. 2.28 - Kanały Kennedy'ego dla Trójkątów.

2.4.2 Kanały Kennedy'ego: konstrukcja, zastosowanie, przykłady.

1) KANAŁ BAZOWY

Kanał Bazowy (Basic Channel)

Rys. 2.29 - Konstrukcja kanału bazowego na rynku Byka i Niedźwiedzia.

Konstrukcja kanału

Linia od początku fali 1 (punkt 0) przez koniec fali 2 (tzw. linia „0-2 po 1”) oraz równoległa do niej linia przez koniec fali 1. Warto też zwrócić uwagę na linię środka kanału (przerywana), która często stanowi wsparcie dla późniejszych korekt.

Zastosowanie praktyczne (rynek byka)

- Służy do identyfikacji układu fal 1-2 i potwierdzenia początku fali 3
- Przebicie górnej linii kanału sygnalizuje możliwy rozwój fali 3
- Przebicie dolnej linii kanału, to wczesne ostrzeżenie o błędnym oznaczeniu fal (np. w przypadku korekty Płaskiej Nieregularnej)
- Cena zbliżająca się do linii 0-2 kanału, często jest zsynchronizowana z osiągnięciem przez wskaźnik RSI (8) poziomu wyprzedania przy wartości 35 (na rynku byka) oraz poziomu wykupienia 65 (na rynku niedźwiedzia) – co szczegółowo opisano w rozdziale 2.5 „Wskaźniki RSI i MACD w analizie fal Elliotta”

Przykłady na wykresach

Wykres 2.26 – DOGEUSD 4g. Przykład konstruowania Kanału Bazowego.

Wykres 2.27 – EURUSD 2T. Przykład konstruowania Kanału Bazowego.

2.5 Wskaźniki RSI i MACD w analizie fal Elliotta

Niniejszy rozdział skupia się w zasadzie tylko na wykorzystaniu wskaźników RSI (Relative Strength Index) i MACD (Moving Average Convergence / Divergence) w praktyce handlowej wykorzystującej fale Elliotta. Nie zajmuję się tutaj szczegółami dotyczącymi konstrukcji wskaźników, ich klasyfikacji, budowy czy analizie zdolności do generowania wiarygodnych sygnałów handlowych. Nie interesują mnie tutaj, popularnie opisywane zastosowania wskaźników jako systemów generowania sygnałów handlowych. Interesuje mnie tu przede wszystkim zastosowanie RSI i MACD do potwierdzania fal Elliotta na wykresach.

Zanim przejdę do opisanego stosowanych przeze mnie sposobów używania wskaźników RSI i MACD, najpierw ważna uwaga. Wskaźniki zawsze odwracają uwagę od tego co jest najważniejsze – CENY. Im więcej wskaźników używasz, tym bardziej Twoja uwaga jest rozproszona. Gdy pracuję z falami Elliotta, nie używam wskaźników inaczej jak tylko do potwierdzania prawidłowości oznaczania fal oraz potencjalnych setupów transakcyjnych.

2.5.1 Zastosowanie wskaźnika RSI do analizy fal Elliotta

Zastosowanie wskaźnika RSI jako narzędzia pomagającego prawidłowo oznaczać fale Elliotta, identyfikującego kluczowe punkty zwrotne oraz wspierającego podejmowanie decyzji tradingowych.

Co to jest wskaźnik RSI i jak działa?

RSI (Relative Strength Index – Wskaźnik Siły Względnej) to wskaźnik oscylacyjny opracowany przez J. Wellesa Wildera, który mierzy tempo zmian cen i określa, czy rynek jest wykupiony (overbought) lub wyprzedany (oversold). RSI działa na zasadzie porównania średnich wzrostów do średnich spadków ceny w określonym przedziale czasowym.

W klasycznym ustawieniu wskaźnik RSI analizowany jest w ustawieniu 14-okresowym (tzn. RSI (14)), ale w analizach fal Elliotta często stosuje się bardziej czuły, 8-okresowy RSI (tzn. RSI (8)).

RSI waha się od 0 do 100, a wartości bliskie 70% lub wyższe (dla RSI (8) jest to 65%) sugerują wykupienie – rynek mógł osiągnąć poziom, na którym rośnie prawdopodobieństwo korekty lub odwrócenia. Z kolei wartości bliskie 30% lub niższe (dla RSI (8) jest to 35%) sygnalizują wyprzedanie – rynek może być bliski odbicia lub wzrostu.

Jak ustalić właściwy interwał do analizy fal Elliotta?

Wskaźnik RSI (8) pomaga w oznaczaniu fal Elliotta na wykresie, ale kluczowe znaczenie ma tutaj wybór odpowiedniego interwału czasowego. Dobranie interwału czasowego umożliwi prawidłowe rozpoznanie fal określonego rzędu (czyli stopnia, np. Główny, Pośredni, Minuta, Minuette, Subminuette, itp.), co z kolei pozwala na bardziej precyzyjne ustalenie ekstremów RSI w punktach, gdzie kończą się korekty fal.

Procedura doboru interwału czasowego jest następująca:

Po zakończeniu fali drugiej impulsu dobieramy interwał czasowy tak, aby ekstremum RSI (8) dla tej fali znajdowało się w pobliżu poziomu 35% (dla fal korekcyjnych na rynku byka). Dzięki temu, kiedy nadejdzie fala czwarta (która również jest korektą), RSI (8) również powinno osiągnąć poziom w okolicy 35%, sygnalizując potencjalne zakończenie tej korekty.

Ustalony w ten sposób interwał czasowy ułatwia identyfikację kluczowych punktów zwrotnych, a także zapewnia spójność analizy, ponieważ wartości RSI dla fal tego samego rzędu będą się zbiegać w tych samych strefach wykupienia lub wyprzedania.

Należy jednak pamiętać, co jest bardzo ważne, że to wykres podpowiada na którym interwale rozgrywana jest akcja cenowa, my tylko musimy ten interwał znaleźć.

Popatrzmy na wykres EUR/USD i spróbujmy oznaczyć na nim fale Elliotta, i to w taki sposób, aby poszczególne fale i pod-fale przypisać do odpowiednich rzędów fal.

Wykres 2.44 – EURUSD. Początek ruchu falowego, szukanie fali 2.

Włączmy wskaźnik RSI (8) i tak dobierzmy interwał czasowy, aby koniec analizowanej fali, którą „podejrzewamy”, że może być falą drugą, współgrał ze wskaźnikiem RSI (8) w taki sposób, żeby wskaźnik RSI (8) znajdował się w strefie wyprzedzenia w okolicy poziomu 35.

Wykres 2.45 – EURUSD 3T. Synchronizowanie fali 2, ze wskaźnikiem RSI (8) na poziomie 35.

Po kilku próbach dobrania interwału czasowego, można zauważyć, że warunek ten jest spełniony na interwale 3T (3 tygodnie).

Teraz możemy sprawdzić, czy na wykresie jest miejsce, które również spełnia ten warunek, miejsce to może być potencjalnym końcem fali 4.

Wykres 2.46 – EURUSD 3T. Synchronizowanie fal rzędu Głównego, ze wskaźnikiem RSI (8) na poziomie 35.

W ten sposób ustaliliśmy, która z fal na wykresie może należeć do tego samego rzędu co fala 2, w tym wypadku do rzędu **Głównego**. Ta technika pomaga zrozumieć strukturę fal i dokładniej oznaczyć punkty zwrotne na wykresie.

Spróbujmy pójść krok dalej i oznaczyć pod-fale fali **Główniej** ③. Postępujemy w taki sam sposób, czyli wybieramy potencjalną falę drugą i dopasowujemy interwał tak, by wskaźnik RSI (8) znajdował się w strefie wyprzedania w okolicy poziomu 35. Nie zawsze da się to zrobić precyzyjnie (interwały zmieniane są skokowo, a nie liniowo). Należy też mieć na względzie fakt, że niższe interwały, są bardziej narażone na zakłócenia. Ustawienie interwału 2T (2 tygodnie) pozwoliło nam znaleźć, kolejne dwie fale zbliżone do poziomu 35 dla RSI (8).

Wykres 2.47 – EURUSD 2T. Synchronizowanie fal rzędu Pośredniego, ze wskaźnikiem RSI (8) na poziomie 35.

Warto zauważyć, że RSI (8) dla fali (4) of ③ nie dotarła idealnie do poziomu 35, przy którym była fala (2) of ③. Może to wynikać z faktu, że fala (4) of ③ okazała się korektą Trójkątną, która ma charakter ruchu bocznego. Tu należy wykazać się pewną elastycznością w ocenie sytuacji. Nie zawsze na wykresach otrzymamy wyraźne wskazania, które z fal należą do tego samego rzędu. Zobaczmy, jak to wygląda na jeszcze niższych rzędach.

Wykres 2.48 – EURUSD 2D. Synchronizowanie fal rzędu Minor, ze wskaźnikiem RSI (8) na poziomie 35.

2.5.2 Zastosowanie wskaźnika MACD do analizy fal Elliotta

MACD (skrót od *Moving Average Convergence-Divergence*) jest moim podstawowym wskaźnikiem, którego używam przy analizie i tradingu z wykorzystaniem teorii fal Elliotta. MACD został opracowany przez Geralda Appela.

Budowa wskaźnika MACD w kontekście analizy fal Elliotta

Wskaźnik MACD (Moving Average Convergence-Divergence) składa się z trzech głównych elementów (Linii MACD, Linii Sygnałowej i Histogramu) oraz poziomu odniesienia (Linii Zero), które razem tworzą narzędzie pomocne w oznaczaniu fal Elliotta i identyfikacji kluczowych punktów zwrotnych na wykresie.

Wykres 2.55- EURUSD 2D. Budowa wskaźnika MACD.

4.6.2.2. Podejście Niestandardowe 5/34/5.

Twórcą tego podejścia jest Bill Williams, który uznał, że standardowe ustawienia wskaźnika MACD 12/26/9 mogą być zbyt powolne, by wychwycić kluczowe punkty zwrotne specyficzne dla struktur falowych Elliotta. Williams zaproponował niestandardowe ustawienia i zamiast 12/26/9 użył 5/34/5. Ustawienia to zostały zbadane i dobrane eksperymentalnie, by lepiej wychwytywać zmiany momentum w ramach poszczególnych fal. W ustawieniach 5/34/5:

- 5 - to szybka średnia krocząca, będąca pierwszym elementem składowym linii MACD, reagująca dynamiczniej na ruchy cen,
- 34 - to wolniejsza średnia krocząca, będąca drugim elementem składowym linii MACD, tworząca bardziej stabilną linię trendu,
- 5 - odnosi się do linii sygnałowej, wyznaczonej przez 5-okresową średnią linii MACD.

MACD z ustawieniami 5/34/5 oscyluje wokół linii zerowej, dostarczając precyzyjnych sygnałów dotyczących wykupienia lub wyprzedania, a jego histogram zapewnia szczegółową informację o sile i kierunku momentum. Dzięki niestandardowym ustawieniom wskaźnik ten staje się bardziej czuły i precyzyjny w oznaczaniu **fal 3, 4 i 5**, co pozwala traderom lepiej planować momenty wejścia i wyjścia z pozycji, zgodnie ze strukturą fal Elliotta.

Istnieją trzy główne zastosowania MACD 5/34/5:

1. Identyfikacja szczytu fali 3;
2. Określenie końca fali 4 lub momentu, w którym spełnione zostały jej minimalne wymagania;
3. Poszukiwanie końca trendu i szczytu fali 5;

Omówmy je po kolei.

W tym przypadku ekstremum wskaźnika wskazuje raczej na koniec trzeciej fali niższego rzędu tj. fali (3) of ③ niż na koniec oczekiwanego szczytu fali ③. Zapamiętaj, że szczyt fali nie musi pokrywać się ze szczytem wskaźnika.

Ustalono eksperymentalnie, że identyfikacja szczytu fali trzeciej, wymaga właściwego zsynchronizowania wykresu ceny z wykresem wskaźnika.

Optymalna liczba świeczek od początku impulsu do oczekiwanego szczytu fali trzeciej powinna mieścić się w przedziale od 20 do 50.

Dlatego dla uzyskania właściwego efektu, ważne jest odpowiednie dobranie przedziału czasowego wykresu.

Należy więc zmieniać interwał czasowy tak, by odległość od początku impulsu do oczekiwanego szczytu fali trzeciej mieściła się w przedziale od 20 do 50 świeczek na wykresie.

Należy przy tym mieć na uwadze, że wybranie zbyt małego przedziału czasowego i nadmierne rozciągnięcie wykresu wzdłuż osi czasu może dawać fałszywe sygnały o końcu fali trzeciej. Podobnie jak dobranie zbyt dużego przedziału czasowego.

Ważna uwaga: Opisany tu schemat działania wskaźnika MACD dotyczy najczęściej występujących wzorców Impulsu, czyli dla zwykłego Impulsu lub Impulsu z wydłużoną falą trzecią. Jeśli nastąpi wydłużenie fali piątej (np. na rynku krypto) lub pierwszej (rzadko), to niniejszy schemat działa nieco inaczej, np. w przypadku wydłużenia fali piątej ekstremalny odczyt MACD może pojawić się przy fali piątej, a nie trzeciej.

Przykład 2.

Wykres 2.65 – CADUSD 2T. Przykład wyznaczania szczytu fali Pośredniej (3) Impulsu wzrostowego, za pomocą wskaźnika MACD 5/34/5.

Przykład 3.

Wykres 2.66 – S&P500 4g. Przykład wyznaczania szczytu fali Minuta (iii) Impulsu spadkowego, za pomocą wskaźnika MACD 5/34/5.

b) Określenie końca fali 4

Po zakończeniu fali **Głównej** ③ wskaźnik MACD 5/34/5 skoryguje się wraz z korektą w fali **Głównej** ④. Linia MACD przesunie się poniżej linii sygnałowej, wskazując, że to nie jest właściwy moment na otwieranie pozycji długiej. Należy jednak wspomnieć tu o ważnej kwestii, MACD 5/34/5 jest bardzo precyzyjnym wskaźnikiem dla fal Elliotta, pod warunkiem, że użytkownik rozumie jego działanie.

Jeśli mierzymy falę Elliotta wskaźnikiem MACD 5/34/5, to **pytanie brzmi: jakiego stopnia jest ta fala?**

Badania B. Williamsa pokazały, że dla zsynchronizowania wykresów ceny i MACD:

- **Aby uzyskać najdokładniejszy pomiar dla określenia końca fali 4, analizowana fala (od początku impulsu do końca fali 3) powinna obejmować od 100 do 140 świec.**

- Jeśli analizujemy sekwencję krótszą niż 100 świec, to MACD zmierzy falę Elliotta o wyższym stopniu.
- Natomiast jeśli sekwencja fal zajmuje ponad 140 świec, to MACD będzie mierzyć falę o niższym stopniu.

Zwracam uwagę na fundamentalne znaczenie tego badania. Spróbuj dobrze zrozumieć co tu jest napisane.

Wracamy do wykresu, gdzie po zakończeniu fali **Głównej** ③ wskaźnik koryguje się wraz z korektą fali **Głównej** ④.

Jeśli chcemy skupić się teraz na określeniu końca fali (4) to musimy odpowiednio dobrać interwał czasowy w stosunku do poprzedniego wykresu (gdzie operowaliśmy na interwale Miesięcznym).

3.3 Dywergencje jako zapowiedź zmiany lub kontynuacji trendu

3.3.1 Co to jest dywergencja.

Dywergencje między wykresem ceny a wskaźnikami analizy technicznej, takimi jak RSI (Relative Strength Index) czy MACD (Moving Average Convergence Divergence), to istotne narzędzie do identyfikacji momentów wyczerpywania się trendu i prognozowania możliwych zmian jego kierunku. W praktyce dywergencje można wykorzystać jako wskaźniki wyprzedzające, wskazujące na potencjalne odwrócenie trendu jeszcze przed jego wystąpieniem.

Wyobraź sobie sytuację, w której cena akcji tworzy nowe szczyty, ale wskaźnik zaczyna spadać – to typowy sygnał ostrzegawczy wskazujący na możliwość zmiany trendu.

Sygnaly dywergencji można wykorzystać w połączeniu z analizą fal Elliotta, ponieważ są one użyteczne zarówno przy otwieraniu pozycji na końcu korekty w trendzie, jak i przy próbach przewidzenia odwrócenia trendu. W połączeniu z teorią fal Elliotta dywergencje mogą stanowić potężne narzędzie do identyfikacji kluczowych punktów zwrotnych na wykresie.

Cena i wskaźnik na ogół poruszają się w tym samym kierunku, zachowując spójność.

Wykres 3.17 – EURUSD 1D – Przykład zgodności wykresu ceny i wskaźnika.

- Gdy cena tworzy nowy niższy dołek, wskaźnik również powinien utworzyć nowy niższy dołek.
- Gdy cena tworzy nowy wyższy szczyt, wskaźnik również powinien pokazać nowy wyższy szczyt.

Jeśli jednak tak się nie dzieje, mamy do czynienia z dywergencją – czyli różnicą między ruchem ceny a ruchem wskaźnika (np. MACD).

Wykres 3.18 - EURUSD 1D – Przykład Dywergencji wykresu ceny i wskaźnika.

Dywergencje dzielimy na trzy główne rodzaje:

1. Regularna (zwykła): Sygnalizuje wyczerpywanie się trendu i potencjalne odwrócenie. Jest najbardziej powszechnym i łatwo rozpoznawalnym typem dywergencji.
2. Ukryta: Występuje w korektach podczas trendu, wskazując na możliwość jego kontynuacji. Jest subtelniejsza i trudniejsza do zauważenia.
3. Rozszerzona: Rzadko spotykana, ale może sygnalizować silne odwrócenie trendu. Wymaga uwagi szczególnie w pobliżu kluczowych poziomów wsparcia lub oporu.

5. Zaniedbywane Podstawy Tradingu

Niniejszy rozdział pokazuje, że znajomość teorii fal Elliotta i umiejętność ich analizy to warunek konieczny, ale niewystarczający do osiągnięcia sukcesu w tradingu. O ile poprawne oznaczanie fal daje solidne podstawy analizy rynku, to kluczowym elementem skutecznego handlu jest umiejętność zarządzania ryzykiem oraz właściwa psychologia tradingu.

W części poświęconej zarządzaniu ryzykiem omówione zostają zasady określania stosunku ryzyka do zysku oraz dobór wielkości pozycji. Proste przykłady ilustrują, jak nawet przy niższym prawdopodobieństwie trafnych prognoz, korzystny stosunek ryzyka do zysku może przekładać się na realne zyski. Zasada ograniczonego ryzyka na pojedynczej transakcji, podkreśla, że długowieczność i ochrona kapitału są fundamentem tradingu.

Druga część rozdziału skupia się na psychologii handlu. Omówione są kluczowe kwestie, takie jak brak jasno określonej metodologii, dyscypliny, nierealistyczne oczekiwania oraz brak cierpliwości. Wskazówki te podkreślają, że sukces w tradingu wynika nie tylko z technicznej analizy wykresów, ale przede wszystkim z umiejętności kontrolowania emocji i konsekwentnego trzymania się ustalonej strategii.

Rozdział ten ma na celu uświadomienie, że solidny plan tradingowy oparty na teorii fal Elliotta musi być uzupełniony o dyscyplinę w zarządzaniu ryzykiem oraz o zdrowe podejście psychologiczne. Tylko kompleksowe podejście pozwala na osiągnięcie długoterminowego sukcesu na rynkach finansowych.

elliottwave.pl

© 2025 Ireneusz Szumiło

Wszelkie prawa zastrzeżone

Niniejsza książka cyfrowa, zarówno w całości jak i w części, nie może być używana lub powielana w jakiegokolwiek formie ani w jakikolwiek sposób bez pisemnej zgody wydawcy i/lub właściciela praw autorskich.

Projekt książki, zdjęcia, wydanie i dystrybucja – Activus.

Wykresy sporządzono przy pomocy platformy analitycznej Tradingview.

Wydanie pierwsze, Wrocław 2025

ISBN: 978-83-964182-2-7

K3-C0000VX000

